

InterogaTIFF

Nik Powell, co-fondator al Virgin Records și Scala Productions, are astăzi masterclass la Transilvania Talent Lab.

»Pagina 4

Focus Slovacia

Șapte titluri din cinematografia slovacă de ieri și de azi.

»Pagina 11

Must see

În Umbre, miniseria japoneză *Ispășire*, în regia autorului lui *Tokyo Sonata*.

»Pagina 12

APERITIFF

Publicație oficială a TIFF

#4

Luni, 3 iunie, 2013
www.tiff.ro

TIFF.12 Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 31.05-9.06.2013

English Pages: 14 - 15

Acesta este sfârșitul: **Și eu** de Aleksei Balabanov

Un mafiot, un alcoolic, un rocker, un bătrîn senil și o prostituată cretină se urcă într-o mașină. Destinația lor este finală: clopotnița fericirii pictural și letal amplasată în mijlocul unei ierni nucleare.

Dialogurile sînt sparte în replici individuale ale unor oameni care de fapt nu au ce să-și spună. Și nici nu mai au nimic de sperat sau de pierdut pe această lume. Clopotnița care-i duce la fericire

numai pe unii dintre amatorii de viață mai bună este cel mai feroc, atroce și sublim de absurd dispozitiv dintre toate dispozitivele narative ale filmelor lui Balabanov. Care nu citează din *Stalker* și nici nu omagiază vreun Tarkovsky, dar folosește miezul

dramaturgic al miracolului, obscen de inexplicabil. Al 13-lea și ultimul film de Balabanov, decedat pe 18 mai, este opera unui regizor deplin conștient că-și semnează ultimul film. Nu vă așteptați la vreun *ars poetica* emotiv sau testament indiușător.

Ce-i drept, și regizorul și fiul lui au *cameo*-uri de impact. Lipsit de cinismul jubilat și nihilismul acerb, *Me too* este una dintre cele mai seci meditații despre futilitatea vieții, obscenitatea speranței și fanteziile fericirii. Ales cu spirit sprințar, titlul este

o cerșetorie profund umană, dar prin excelență penibilă, un "dă și mie" cu mîna întinsă și gura deschisă spre marele necunoscut. Este filmul care a inspirat numele secțiunii *Acesta este sfârșitul*.

Cristi Mărculescu

Cinematografele TIFF

→ **FLORIN PIERSIC**
P-ța. Mihai Viteazul, nr. 11

→ **ARTA**
Str. Universității, nr. 3

→ **VICTORIA**
B-dul Eroilor, nr. 51

→ **CINEMA CITY**
(în incinta Iulius Mall)

→ **ODEON CINEPLEX / CINEMA CITY POLUS**
(în incinta Polus Center)

→ **CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR**
P-ța. Lucian Blaga, nr. 1-3

→ **URSUS OPEN AIR**
(Piața Unirii)

→ **INSTITUTUL FRANCEZ CLUJ**
str. I.C. Brătianu, nr. 22

→ **MĂNĂȘTUR OPEN AIR**
(la terenurile de sport, în zona complexului „Nora”)

→ **CASA TIFF**
Str. Universității, nr. 6

AperiTIFF

Redactor șef:
Laura Popescu

Reporteri:
Ion Indolean
Flavia Dima
Bogdan Beșliu
Andrada Lăutaru
Cătălina Mătășaru
Bogdan Sucilă

Redactori:
Anca Grădinariu
Cristi Mărculescu
Cătălin Mesaru
Radu Meza
Bogdan Minea
Cătălin Moise
Cătălin Olaru

Fotografi:
Vlad Gherman
Razvan Șut

Graphic design:
Andrei Pastuhov
Vasile Pipaș

Pagina de engleză:
Jay Weissberg
Martin Blaney
Codruța Crețulescu

Distribuție:
Ionuț Husti

Tipărit la:
Media Pro

Informații bilete

Puncte de vânzare:

Cinema FLORIN PIERSIC, Cinema ARTA, Cinema VICTORIA, Piața Unirii, Cinema City Odeon Cineplex și Casa TIFF.

Program:

Vineri 31 mai - Duminică 9 iunie:
09:00 - 23:00.

Prețuri:

Bilet cumpărat cu minim o zi înaintea proiectiei: **10 lei**
(Preț redus pentru elevi, studenți și pensionari: **8 lei**)

Bilet de intrare unic: **12 lei**

Ursus Open Air: **8 lei**

Accesul la proiectiile Mănăștur Open Air este gratuit.

Concert

Punk Cabaret cu The Tiger Lilies

Veniți din teritoriul Punk Cabaret (fiind și printre primii care au abordat această combinație), The Tiger Lilies ar trebui să fie cunoscuți pentru modul neconvențional în care tratează scena. Un loc de joacă al macabruului și al trecerilor prin subiecte alese parcă în urma unui *brainstorming* ale cărui grade depășesc în

orice moment temperatura camerei, spectacolele crinilor-tigru sînt ieșite din tiparele concertelor la care ați luat parte. *Masquerade*, cabaret, punk, *macabre magic* sînt toate descrieri ale stilului muzical pe care trio-ul îl abordează. Cei care se regăsesc în ideea că lucrurile unice nu trebuie pierdute, nu au voie să lipsească de la concer-

tu The Tiger Lilies. E unul dintre acele concerte care te captivează, oricît de dubios ar suna pe Youtube. Vocea lui Martyn Jacques este clar un element de spectacol, ca și diferența dintre tonalitatea vocii și statura sa. Astăzi, de la ora 21:30, la Hotel Continental.

Bogdan Beșliu

TIFF la cald

Final de weekend la castel + Mîndrie și Beton

A doua zi a weekendului la castel a adus cu ea ritmuri evreiești, film românesc și live soundtrack britanic. O îmbinare potrivită în condiții de ploaie și soare, cu doze alternative și nimerite într-un program fix

de film, muzică și Bonțida. Mazel Tov este trupa klezmer cu succes indiferent de vreme sau oră, de care nu știa prea multe lume (după numărul de “ce mișto sună!” de la fața locului). Ritmuri evreiești într-o abordare modernă, chiar

dacă instrumentele nu erau înlocuite cu laptopuri și sintetizatoare. Filmul serii, *Manasse*, în regia lui Jean Mihail (1925), a atras oamenii interesați de două lucruri: filmul, fie pentru vechime, fie pentru mesaj și muzică, și live soundtrack-ul semnat MINIMA, o trupă britanică cu tradiție în acompaniament de film. “Nu știam filmul, dar știam de MINIMA, i-am auzit în Anglia și când am auzit că vin aici mi-am impus să-i revăd. Manasse e bonus!” (Marius, 32, specialist IT)

“Mândrie și beton” a pornit ca un proiect de Facebook, dar pe parcurs a luat amploare și, trecut prin mai multe trepte, este aproape să se concretizeze în album. Laolaltă își vor găsi locul poze cu oameni din Țara Oașului, în ipostaze opuse, de “prinți și cerșetori”. În Franța și Italia, ei muncesc pe rupe, pentru a-și susține financiar construcția caselor din satele natale. Toți trag puternic spre Occident pentru a mai lipi cițiva metri pătrați, în ceea ce a devenit un fel de concurs, pe alocuri dezolant și lipsit de orice logică. Cu opt zile rămase pînă la termenul limită, “Mândrie și beton” trebuie să ajungă la 200 de albume comandate, pentru a putea fi printate. Intrați pe mandriesibeton.ro/albumul.php, unde puteți contribui la stringerea sumei necesare finalizării proiectului, ca ulterior să primiți un album personalizat.

Bogdan Beșliu & Ion Indolean

Vox Pop

Samsara

„La început m-a făcut să îmi doresc să călătoresc, iar apoi mi-am dat seama că viața e... grea.” - Andra, studentă, 25 ani

„Mi-a plăcut atît de mult încît m-a lăsat wow!” - Andreea, 23 ani, studentă

„Merită și ca muzică și ca imagine. E tare!” - Alin, 28 ani, inginer

Ritmuri din Balcani

“A fost o bucurie! Fiindcă am rădăcini în Maramureș, m-a atins și impresionat probabil mai tare decît pe restul oamenilor prezenți în sală.” - Iulia, 19 ani, studentă

“Un ambasador neplătit al României. Nimeni din țară nu ne-ar fi făcut aceleași servicii pentru că nu ar fi avut aceeași credibilitate, că așa se întîmplă cînd îți lauzi copiii.” - Anca, 65, inginer chimist

În dormitor

“Un film mai lent la început dar la sfîrșit totul a avut sens; a fost pînă la urmă un sfîrșit frumos dar și misterios.” - Vintea, 24 de ani, economist

“N-am înțeles absolut nimic, chiar mă așteptam să existe un deznodămînt, dar cred că numai la partea a doua o să avem parte de el.” - Ștefan, 26 de ani, programator

Votul publicului

Competiție

- 1 *Corabia lui Tezeu / Ship of Theseus* **4.40**
  - 2 *Dama de companie / Call Girl* **4.33**
  - 3 *Deflorarea Evei van End / The Deflowering of Eva van End* **4.09**
- Barometru general**
- 1 *În căutarea lui Sugar Man / Searching for Sugar Man* **4.89**
  - 2 *Albă ca zăpada / Blacanieves* **4.81**
  - 3 *Cineconcert Bagdad Fantasie* **4.60**
  - 4 *Cercuri / Circles* **4.59**
  - 5 *Drumul Halimei / Halima's Path* **4.53**

Un restaurant pe zi

VIA

Restaurantul VIA se apropie cel mai mult de standardele Michelin. Dacă celebrul ghid ar fi prezent în România, cu siguranță VIA ar fi deținătorul unei stele. Preparate unice, servire impecabilă și standarde ridicare atît la nivel de public, cît și la nivel de servicii – toate sînt calități care recomandă o cină aici. Pentru cei care apreciază mîncarea rafinată și vinul de calitate, VIA e oprirea ideală în Cluj-Napoca.

Competiție

Iubire înșelătoare

It Felt Like Love e un film despre o puștoaică de aproximativ 15 ani. E o fată care nu e nici cea mai dansatoare, nici cea mai sexuată și poate, cine știe, nici cea mai deșteaptă. Dar cum o vede pe prietena ei cea mai bună libidinându-se cu un băiat mai mare, cu lanț și tatuaj, cade pe gânduri. Regizoarea mărturisea în interviul de ieri că protagonista minoră nu e sexualizată, ceea ce-i adevărat. În schimb, prin virtutea faptului că foarte adesea camera îi imprumută ochiul, absolut totul din jurul ei devine sexualizat. Astfel începe coborârea într-o lume în care ochii scapără la tatuaje, devenite peste noapte măsura lumii potențial interesante. Pe măsura ce fata devine din ce în ce

mai deschisă la sexualitate cu băieții dubioși, imaginea devine din ce în ce mai permeată de fatalitatea vârstei adolescenței: totul e tragic, totul e final, totul rupe lumea-n două. Imaginile sînt toate de o melancolie hipnotică vag apocaliptică, astfel încît parcă uiți că e vorba de oscilații pe tema băieții cu mușchi. Filmul e vorbit foarte puțin, aproape șoptit,

auzit aproape în muțenia gândurilor protagonistei, iar asta e reușita sa majoră: își face personajul înțeles empiric, exclusiv prin intermediul imaginilor – ceea ce nu-i deloc puțin lucru, avînd în vedere că deodată te găsești pus în postura unei fete de 15 ani.

Cătălin Moise

Competiție

Orizonturi frînte

Lara și Nora, ocazional amante, împart trusa de machiaj și pas-tilele recreative prin cluburi. Nu prea au timp de școală, dar Nora reușește cumva să agate un profesor, care mai tîrziu îi va rezolva examenele. Lara are un puseu

de heterosexualitate & gelozie și rămîne grea cu un barman cititor de Hemingway. În ciuda sfaturilor unui doctor și a semnalelor familiei ei (caricatural de rigidă), Lara decide să păstreze copilul și să încerce un fel de amor foarte indie cu

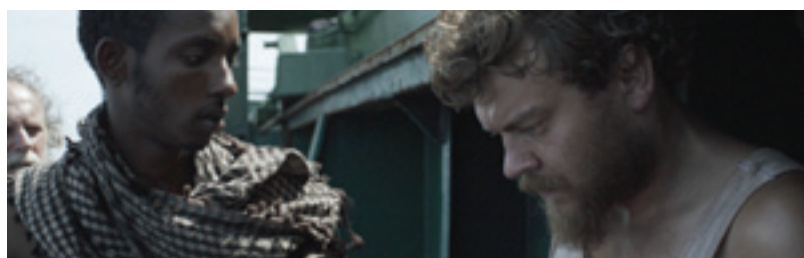
vecinul ei, cheliosul osos din *Nói albínói*, cauzator de mari *crush*-uri la un TIFF mai vechi. Părăsită și regăsită de mai toate personajele secundare în timp ce burta-i crește mare, Lara are de luat singură marile decizii pe care membrii generației 20-și-ceva încearcă să le driblize: familie, responsabilități vs. "multă, multă distracție" și așa mai departe. Foarte limpede narativ și destul de indulgent în materie de provocări pentru personaje, filmul e un euro-indie după rețetă, dar executat perfect și jucat în mare parte cu destulă sevă. E exact genul de film pe care mulți l-ar dori făcut și în București, nu doar în Berlin, că doar ne doare tot mai rău cît de desincronizați sîntem față de cinema-ul de gen, în cazul de față dramedia dulce-amăruie cu *soundtrack* în converși.

Mark Racz

Competiție

Deturnarea

Două dintre ororile lumii capitaliste sînt puse pe tapet: corporatismul deșănțat și terorismul somalez. Victime? Niște marinari danezi, care au dubla neșansă de-a fi ținta unui abordaj terorist reușit și angajații unei corporații deloc dispuse la negocieri sau plăți. Filmul? Thriller dramatic uns cu toate alifiile, dar și capabil de al dracu' de multe subtilități și generare de suspansuri și empatii. Nu vă așteptați totuși la cinema de consum hollywoodian. Tobias Lindholm are

multe de bifat: atmosfera din ce în ce mai insalubră de pe nava "ocupată" rimează cu tensiunile economice și dilemele morale prin care trece un viezure corporatist de top, pus să "analizeze situația"; protagoniștii și antagoniștii maritimi ajunși să se cunoască și să joace pe degete

speranțele celorlalți. Lindholm nu mizează pe minimalisme vizuale, dar reușește o expunere extrem de realistă și disturbantă a modului în care se desfășoară de fapt o luare de ostatici pe mare.

Cristi Mărculescu

Program / luni / 3 iunie

CINEMA FLORIN PIERSIC

11:00 - 130'

Sălbaticii / Los salvajes

Argentina, Olanda; Alejandro Fadel; Acesta este sfârșitul [3R1]

13:30 - 88'

90 de minute / 90 Minutes *

Norvegia; Eva Sørhaug; Fără Limită [3R2]

15:30 - 99'

Deturnarea / A Hijacking

Danemarca; Tobias Lindholm; Competiție [3R3]

18:00 - 95'

Vise despre viață / Dreams of a Life

Marea Britanie, Irlanda; Carol Morley; Ce se întâmplă, documentarele? [3R4]

20:30 - 107'

Mult zgomot pentru nimic / Much Ado About Nothing

Statele Unite; Joss Whedon; Supernova [3R5]

23:00 - 123'

ABC-ul morții / The ABCs of Death *

Statele Unite, Noua Zeelandă; regie colectivă; Umbre [3R6]

CINEMA VICTORIA

10:00 - 81'

Micul corb / Kauwboy

Olanda; Boudewijn Koole; EducaTIFF [3V1]

12:00 - 115'

Băiatul care mănca hrană pentru păsări / Boy Eating Bird's Food *

Ektoras Lygizos; Grecia

35'

Capsula / The Capsule

Grecia; Focus Grecia [3V2]

15:00 - 91'

Eterna întoarcere a lui Antonis Paraskevas / The Eternal Return of Antonis Paraskevas

Grecia, Cehia; Elina Psykou; Focus Grecia [3V3]

17:30 - 90'

Orizonturi frînte / Breaking Horizons

Germania, Franța; Pola Schirin Beck; Competiție

10'

Moartea unei umbre / Death of a Shadow

Belgia, Franța; Umbre scurtmetraje [3V4]

20:00 - 83'

Iubire înșelătoare / It Felt Like Love

Statele Unite; Eliza Hittman; Competiție

15'

Camera 606 / Room 606

Elveția; Umbre scurtmetraje [3V5]

22:30 - 98'

Wadjda

Arabia Saudită, Germania; Haifaa Al-Mansour; Competiție

17'

Coșmarurile lui Charles Manson / Haunting Charles Manson

Statele Unite; Umbre scurtmetraje [3V6]

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

16:00 - 78'

Păsări, orfani și nebuni / Birds, Orphans and Fools

Cehoslovacia, Franța; Juraj Jakubisko; Focus

Slovacia [3C1]

18:30 - 83'

Și eu / Me Too

Rusia; Aleksei Balabanov; Acesta este sfârșitul [3C2]

21:00 - 101'

Simon Killer *

Statele Unite, Franța; Antonio Campos; Fără Limită [3C3]

MĂNĂȘTUR OPEN AIR

22:00 - 88'

Detectivul / Gumshoe

Marea Britanie; Stephen Frears; 3x3 [3M1]

CINEMA ARTA

10:00 - 90'

Vă iubesc pe toți / I Love You All

Germania, Franța; Audrey Maurion, Eyal Sivan; 3x3 [3A1]

12:00 - 108'

Cuțitarul / Knifer

Grecia; Yannis Economides; Focus Grecia [3A2]

14:30 - 95'

Curățătorul / El limpiador

Peru; Adrian Saba; Acesta este sfârșitul [3A3]

17:00 - 95'

Vic+Flo au văzut ursul / Vic+Flo ont vu un ours

Canada; Denis Côté; Supernova [3A4]

19:30 - 90'

Pablo

Statele Unite; Richard Goldgewicht; Ce se întâmplă, documentarele? [3A5]

22:00 - 82'

Leii / Leones

Argentina, Olanda, Franța; Jazmín López; Acesta este sfârșitul [3A6]

CINEMA CITY SALA 4

17:00 - 100'

Paradis: Speranță / Paradise: Hope *

Austria, Franța, Germania; Ulrich Seidl; Fără Limită

[341]

19:30 - 270'

Ispășire / Penance

Japonia; Kiyoshi Kurosawa; Umbre [342]

ODEON CINEPLEX SALA 5

17:15 - 117'

De ce fierbe copilul în mămăligă / Aglaja

Ungaria, România, Polonia; Krisztina Deák; Ziua

Maghiară [351]

19:45 - 106'

O lume nedreaptă / Unfair World

Grecia, Germania; Filippos Tsitos; Focus Grecia [352]

22:15 - 109'

Like Someone in Love

Franța, Japonia; Abbas Kiarostami; Supernova [353]

ODEON CINEPLEX SALA 6

17:30 - 70'

Ultimii pirați din Marea Neagră / The Last Black Sea Pirates

Bulgaria; Svetoslav Stoyanov; Acesta este sfârșitul

[361]

20:00 - 82'

Opera despuiată / Naked Opera *

Luxemburg, Germania; Angela Christlieb; Ce se

întâmplă, documentarele? [362]

22:00 - 103'

Fatal *

Lee Don-ku; Coreea de Sud

17'

Singurătăți / Solitudes

Franța, România; Fără Limită [363]

URSUS OPEN AIR PIAȚA UNIRII

21:45 - 94'

Prince Avalanche

Statele Unite; David Gordon Green; Piața Unirii [3U1]

INSTITUTUL FRANCEZ CLUJ

22:00 - 93'

O lume care nu ne aparține / A World Not Ours

Marea Britanie, Liban, Danemarca; Mahdi Fleifel; Ce se

întâmplă, documentarele? [3F1]

■ InterogaTIFF

Carol Morley, Vise despre viață

Carol Morley vorbește despre documentarul său care a creat vîlvă în Anglia și despre fantomele cu care s-a ales în timp ce l-a produs.

Cadavrul lui Joyce Carol Vincent a fost găsit într-un apartament, la trei ani după deces. Televizorul încă mergea.

Care a fost prima reacție atunci când ai aflat despre cazul lui Joyce Vincent?

Cred că am simțit imediat că trebuie să îi aduc un tribut. M-a întristat destul de tare această poveste și m-am gândit că nimeni nu merită să fie uitat complet. Atunci când am citit ziarul, m-am gândit că trebuie să fac un film despre ea, un film care să marcheze într-un fel faptul că ea a existat. Bineînțeles că pe atunci nu știam cine a fost ea, articolul din ziar era destul de anonim, nu știam ce aveam să

descopăr, ce fel de persoană a fost. Dar m-a frapat povestea – să mori în acea zonă agitată a Londrei și să fii atât de...uitat. Ulterior, am descoperit cu stupeoare faptul că nu era deloc o persoană izolată. Cred că de aceea oamenii se pot identifica cu povestea, te gîndești că ți s-ar putea întâmpla și ție sau prietenilor tăi.

De ce docudramă și nu pură ficțiune? Crezi că astfel se amplifică povestea?

Am simțit că, dacă aș fi transformat toată povestea în ficțiune, oamenii poate ar fi crezut că nu e nimic adevărat. De aceea a fost important să apară oamenii care au cunoscut-o în realitate. Apoi, am dorit să

introduc unele aspecte mai dramatice, momente cu ea, pentru a „o readuce cu adevărat la viață”.

Ai spus că în timpul filmărilor, ai început să visezi cu Joyce Carol Vincent. A fost greu să lucrezi cu ea „la tine în subconștient?”

Inventam o persoană doar pe baza câtorva fotografii cu ea și a ceea ce îmi spuneau oamenii care au cunoscut-o. Odată, am visat că îi căram coșciugul, era un coșciug în miniatură. Am visat și că ea era încă în viață, iar eu eram detectiv. Acum, cred că ea va fi parte din viața mea pentru tot restul vieții; e ciudat, avînd în vedere că nu am cunoscut-o. Toată existența noastră este legată de sentimente, de aceea am vrut să creez un sentiment prin acest film. Cred că dacă nu aș fi simțit ceva mai profund, nu aș fi putut reda asta.

Atît filmul acesta, cît și cel autobiografic, *The Alcohol Years*, sînt inspirate din fapte reale. Mai există alte similarități între ele?

Da, în *The Alcohol Years* sînt eu privînd înapoi la viața mea și la oamenii care erau într-un fel sau altul alături de mine în Manchester. Ulterior, am realizat că sîntem cu toții construiți prin interacțiunile pe care le avem cu alții. Ambele filme prezintă modul în care oamenii sînt descriși/prezențați de alți oameni. În ambele filme apare o contradicție legată de cine sînt

aceste persoane în realitate. În esență, ambele filme sînt despre o construcție a identității și despre modul în care îi percepem pe cei din jurul nostru.

Ce au în comun poezia, filmul și alcoolul?

Haha! Iubesc întrebarea asta! Cred că atît alcoolul, cît și filmul și poezia au capacitatea de a te purta spre alte dimensiuni ale realității. Și oamenii își doresc într-un fel să fie purtați prin alte lumi. Sînt, de asemenea, un mare fan al filmelor 3D. Deci, consider că în special filmele și poezia au foarte multe în comun... Presupun că alcoolul este diferit în sensul că ne transformă pe noi înșine în altcineva într-un mod mult mai direct. Cumva, ajungem să trăim noi filmul și poezia.

Este regăsit „sinele pierdut” atunci cînd îți pui viața pe bandă cinematografică?

Cred că te face să realizezi că sîntem cu toții niște construcții sociale; noi îi construim pe ceilalți și ei ne construiesc pe noi. Arta, în orice formă, e un mod de a-ți recupera părțile pierdute, în sensul în care te ajută să reținești și să analizezi, să simți din nou că „te recuperezi pe tine”, nu doar să îți amintești.

Ce „vinde” un film pentru tine ca spectator?

Îmi plac filmele care provoacă sentiment, dacă mi s-a făcut pielea de găină, se vinde. Nu mă rezum la un singur gen de filme. De exemplu, cel românesc, *4 luni, 3 săptămîni și 2 zile*, e un film deosebit de puternic care m-a făcut și să analizez, dar și să simt. Una dintre regizoarele mele preferate e Agnès Varda, dar îmi plac și filmele experimentale și avangardiste; mergînd înapoi în anii '40, aș aminti-o pe Maya Deren. În general, urmăresc filme care te provoacă, te fac să gîndești, dar îți trezesc și sentimente.

Care sînt în acest moment „visurile vieții tale?”

Îmi doresc să fac filme tot restul vieții, filme care să aibă o audiență tot mai mare și să nu fiu nevoită să fac compromisuri. Cel mai mare vis este să realizez un film după scriptul pe care tocmai l-am scris. Este vorba despre un grup de fete din școlile londoneze ale anilor '60; sper să iasă un film bun.

A consemnat Andrada Lăutaru

■ InterogaTIFF

Nik Powell la Transilvania Talent Lab

Nik Powell, co-fondator al Virgin Records și Scala Productions, vorbește despre workshopul său la TIFF și despre cum poate un cineast nou să se remarce în situația actuală.

Spuneți-ne mai multe despre workshop-ul pe care îl veți susține.

Cei cu care voi discuta sînt studenții mei, toți venind de la diferite școli de film din România. Am să le vorbesc despre subiectul meu preferat – despre mine- și despre experiența mea ca producător pentru peste 45 de filme. Apoi am să vorbesc despre poveste. Nu despre scenarii, ci despre poveste. Am să mă refer la anumiți scriitori de calitate, nu doar scenariști, ci scriitori în general. Apoi, am să discut despre poveste din punctul de vedere al producătorului, nu al regizorului sau scenaristului. Vom discuta despre poveste ca și artă, dar și ca afacere. Totuși, nu va fi un curs de film academic, nu vom analiza filmele lui Fassbinder.

Aveți un trecut foarte interesant. Cît de importantă e personalitatea unui cineast tînăr în situația actuală, în care e atît de dificil să obții finanțări?

E foarte important să ai o personalitate puternică, dacă vrei să reușești în viață. Nu contează dacă ești tîmplar, director de imagine sau regizor. Ai nevoie de o personalitate puternică. Nu poți fi genul de omcare se ascunde în colț. Ce caut eu la un cineast nou – îmi place expresia „cineast nou”, nu „tînăr”, pentru că nu toți sînt tineri – e unul din două lucruri. Caut pe cineva care ori știe să spună povești vechi în feluri noi, ori pe cineva care are povești noi de spus. În plus, trebuie ca ei să stăpînească meșteșugul cinema-ului, și nu doar să aspire la ceva ce nu vor fi vreodată. De exemplu, filmul lui Pablo Berger, *Blancanieves (Albă ca zăpada)* e pur și simplu un film superb. Regizorul stăpînește mediul cinematografic la perfecție, are o perspectivă umană, are umor, și își poate spune povestea complet în imagini. Asta nu e un lucru atît de la îndemînă.

Ce e mai dificil? Să strîngi bugetul pentru unblockbuster sau un buget mic pentru un film independent?

Ambele sînt foarte dificile. Nimeni n-o să-ți dea 100 de milioane dacă nu poți dovedi că poți aduce foarte mulți oameni în sala de cinema. În ceea ce privește filmele independente, e foarte dificil să strîngi bani pentru idei interesante, care nu au fost făcute pînă la acel moment. Oamenii cred că e foarte greu să aduni bani, dar, cu toate astea, în fiecare anse cheltuiesc două miliarde de euro pe filme în Europa. Trebuie să fii și un concurent abil, să fii capabil să primești finanțări în detrimentul prietenilor tăi. Circuitul festivalier e foarte mare în comparație cu acum 30 de ani. Desigur, festivalurile mari sînt la locul lor, dar festivaluri noi, precum TIFF, sînt esențiale pentru filmele noi din două motive. În primul rînd, filmele sînt văzute de un public foarte numeros, chiar și filmele dificile, dar de calitate. Deci, fără a avea succes de box-office, poți să fii un hit de festival și atunci toate celelalte festivaluri vor dori să te cheme. Nu vei cîștiga bani, dar foarte mulți oameni îți vor vedea filmul, criticii și oamenii din industrie, de asemenea, îl vor vedea. Înainte, un festival era doar o rampă de lansare, acum e și o oportunitate de distribuție.

Cum se integrează cinema-ul românesc în climatul curent al pieței de film?

România e o țară mare geografic, dar cu o populație relativ mică. Cred că România a devenit una dintre cele mai relevante, cinematografic vorbind, țări din fostul bloc sovietic. Aveți regizori de marcă, precum Cristian Mungiu, și am văzut de asemenea și cîteva scurtmetraje remarcabile. Acestea sînt foarte umane, produc emoții intense, sînt adesea amuzante și uneori violente. România e pe drumul bun pentru că există modele de urmat. Sînt mulți regizori care au avut succes la festivaluri și asta îi poate încuraja și pe alții.

În ce mod se aseamănă cinema-ul românesc cu cel britanic?

Există două mari asemănări. Prima e ceea ce numim tradiția *kitchen sink*, adică povești despre oameni din clasa medie, despre viața lor de zi cu zi, despre provocările prin care trec, adesea cu mult umor, dar, în general, cu dificultăți. Apoi, cele două se aseamănă pentru că vorbesc despre tinerețe. Filmele englezești cu oameni tineri, care se desfășoară pe străzile din Londra sau alte orașe din Marea Britanie sînt destul de similare cu acele filme românești care vorbesc despre această lume a tinerilor și a tinereții, transformînd-o în cinema.

A consemnat Mark Racz

TIFF 12
Transilvania International Film Festival | 1-10 iunie 2013
www.tiff.ro
[crti-n]

TRANSILVANIA TALENT LAB

MASTERCLASS INTRARE LIBERĂ NAPOCA 15

Luni, 3 iunie, ora 11.00

NIK POWELL

Unul dintre cei mai renumiți și influenți producători din Marea Britanie, directorul National Film and Television School, vice-președinte în consiliul Academiei Europene de Film, Președinte al comitetului de film și membru al board-ului BAFTA. În anii 70, a înființat celebra casă de discuri Virgin Records, apoi, un deceniu mai târziu, Palace Productions, producând zeci de filme, printre care și *Company of Wolves* și *Crying Game*, de Neil Jordan, multi-nominalizat la Oscar.

■ Supernova

Mult zgomot pentru nimic

Adaptările în cinema după Shakespeare sînt întotdeauna potențial problematice. O dai teatral, o explodezi contemporan ca Baz Luhrmann, te zbați ca Kenneth Branagh să-l faci film-film? Joss Whedon, după ce i-a asamblat pe toți supereroii Marvel în *The Avengers* (unul dintre cele mai profitabile filme din toate timpurile), s-a reprofilat temporar pe asamblarea personajelor lui Shakespeare. Whedon

scapă, însă, de multe dintre problemele adaptării prin simpla aruncare a filmului în abstractul alb-negrului de an 2013. Povestea e aceeași care era și acum 400 de ani: niște doi tineri vor să se căsătorească, niște alți doi nu vor, dar, de fapt, vor, și între timp foarte multă vorbărie despre lucrurile astea. Whedon îl ia pe Shakespeare și-l filtrează prin Woody Allen, îl aruncă într-o bucătărie plină de oameni la costum, cu pahare de

vin în mîna mai tot timpul, și apoi îi asigură doza de comedie romantic-hollywoodiană asumată. Surpriza apare cînd combinația se dovedește a fi extrem de potrivită pentru o piesă veche de 400 de ani, al cărei titlu era un calambur asumat la adresa sexului feminin (adica organul: *nothing*, însemnînd *no thing*, însemnînd *Multă vorbărie despre...*).

Cătălin Moise

■ Acesta este sfîrșitul

Ultimii pirați din Marea Neagră

Nu trebuie să fii fan Jack Sparrow sau *Pirates! Band of Misfits* ca să te bucuri de foarte agreabilul documentar bulgăresc de față. Dar (în mod cam paradoxal) aș putea jura că și fanii filmelor deja menționate se vor dedulci din plin la cît se poate de simpatica aventură pseudo-piratică pe care Svetoslav Stoyanov a filmat-o într-un extrem de idilic colț

de litoral. Care-i miza? Un grup de spirite libere (foști pușcăriași deja trecuți de vîrsta a doua) trăiesc în miez maritim de rezervație naturală și tot sapă și tot dinamitează și tot pescuiesc. Pescuitul este din motive nutriționale, săpăturile și dinamitățile au un rezon cît se poate de legendar: comoara pe care un general din armatele sultanului devenit pirat ar fi îngropat-o prin golful

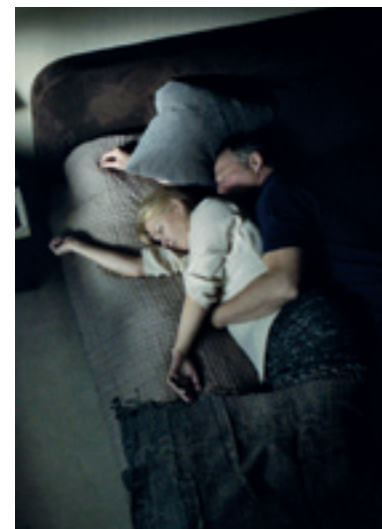
locuit de actualii (ex-)nelegiuți. Stoyanov are personaje extrem de interesante, colorate, și un fler apreciabil de-a maximiza pitorescul protagoniștilor și al peisajelor. Faptul că intervine cu ficțiuni foarte evidente și asumate peste un documentar observațional nu face decît să puncteze la capitolul șarm.

Cristi Mărculescu

■ Fără limită

90 de minute

Dacă e TIFF, e cel puțin un film-studiu nordic despre descompunerea vieții cotidiene, observată fără vreo urmă de compasiune, în care absența recompenselor emoționale bate înspre patologie. Filmul e compus din trei povești expuse în paralel: un industriaș falimentat își pregătește calm ieșirea din scenă, un tată divorțat își vizitează copiii și fosta nevastă și e ofuscat de aparenta fericire apărută după el, iar un drogat agresiv își violează și bate concubina de față cu copilul lor sugar. Șocante nu sunt neapărat deznodămintele (destul de grafice încît să aibă tiffomacabrii ce să ronțăie), cît banalitatea cu care răul crește, își vede de treabă exact cît are nevoie și se manifestă prin crimă. Legăturile cu Breivik și masacrul din 2011 sunt destul de evidente; *90 minutes* e probabil primul răspuns cinematografic

norvegian și unul care încearcă să observe de ce oamenii își dau în cap, deși au mobilă frumoasă și și-ar permite să cumpere orfani.

Mark Racz

■ Cu Allianz-Tîriac prin Cluj

Un turn și-o nouă turnură

Cu ocazia festivalului de film TIFF, noi, cei de la Allianz-Tîriac, vrem să împărtășim cu tine cîteva povești ale Clujului și ale reperelor lui. Nouă pentru unii, veche pentru alții, lumea își găsește mereu o nouă dimensiune prin povești. Rolul nostru este de a face tot posibilul ca aceste povești să dăinuie, orice s-ar întîmpla. Una dintre aceste povești începe cu mult-mult timp în urmă, în Evul Mediu. În acele vremuri (ca și astăzi) am vrea ca noi și cei dragi să fim la adăpost. Construit potrivit rigorilor timpului, Turnul Croitorilor este unul din puținele turnuri de fortificație care au făcut parte din Vechea Cetate a Clujului și care au reușit să supraviețuiască pînă în ziua de azi. A avut un trecut cu peripeții: a

fost locul unei răzmerițe, asediat, ba chiar aproape distrus de fulger. Cu toate acestea, locuitorii Clujului au păstrat și reconstruit turnul și o porțiune din zidul aferent. Azi, Turnul Croitorilor este un "Centru de Cultură Urbană", astfel, viața culturală are locul ei dedicat, unde se desfășoară în siguranța zidurilor medievale. Turnul Croitorilor renaște astfel și se transformă dintr-un monument al istoriei îndepărtate într-un reper al prezentului, unde istoria încă se mai scrie. Lucrurile importante trebuie reconstruite și reinventate, iar oamenii care fac asta merită apreciați. Noi, cei de la Allianz-Tîriac, îi suntem alături, pentru a-ți construi cu siguranță și încredere drumul în viață...

m@dd®
electronics group

Microsoft
AUTHORIZED
Refurbisher

Cumpărați un PC reconșionat

www.pcmadd.com/tiff

Dacă doriți să vă bucurați de beneficiile de a deține un computer care se încadrează în bugetul dvs.? Luați în considerare achiziționarea unui computer reconșionat, furnizat de m@dd Electronics, partener Microsoft Authorized Refurbisher.

Acești parteneri achiziționează calculatoare folosite, le reconșionează și preinstalează pe ele software original Microsoft.

Veți obține astfel un calculator de încredere la un preț accesibil – plus avantajul de a contribui la reducerea volumului de deșeurile electronice la nivel mondial.

Castigătoare a Microsoft Video Competition, **MADD te provoacă!**

Înscrie-te în competiția video pentru amatori și ai șansa să câștigi un super-laptop

www.microsoft.com/refurbishedpcs/RRPVids.aspx

pentru înscrieri: www.pcmadd.com/tiff

CONCERTE LA TIFF 2013

TIFF
EVENTSThe Tiger
LilliesLUNI 3 Iunie ORA 21:30
HOTEL CONTINENTAL

PREȚ BILET: 30 LEI

DAKHABRAKHA

Acompanament LIVE la proiecta filmului

Etno-Chaos band (Ukraine)

EARTH

de Alexander Dovzhenko

MARTI, 4 Iunie, ORA 21:00
CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILORSOFA
SURFERSMIERCURI 5 Iunie ORA 23:00
HOTEL CONTINENTALBILETE: biletmaster.ro

TIFF.12
Transilvania International
Film Festival | Cluj-Napoca | 2013 - 2014
www.tiff.ro
Co-organizator:
[ctrl+n]

TRANSILVANIA
TALENT LAB

MASTERCLASS-URI

INTRARE LIBERĂ

NAPOCA 15

NIK POWELL

Unul dintre cei mai renumiți și influenți producători din Marea Britanie, directorul National Film and Television School, vice-președinte în consiliul Academiei Europene de Film, Președinte al comitetului de film și membru al board-ului BAFTA. În anii 70, a înființat celebra casă de discuri Virgin Records, apoi, un deceniu mai târziu, Palace Productions, producând zeci de filme, printre care și *Company of Wolves* și *Crying Game*, de Neil Jordan, multi-nominalizat la Oscar.

Luni, 3 iunie, ora 11.00

Prezentare de sisteme de
crowdfunding susținută de
OANA RADU
& ELVIRA LUPȘA

Oana Rada este co-fondator al Romanian Film Initiative și manager al Making Waves festivalului New Romanian Cinema din New York. Elvira Lupșa este development associate și community manager al Romanian Film Initiative, producător al Making Waves festivalului New Romanian Cinema în New York. Ele vor susține prezentarea plecând de la un studiu de caz aplicat pe Festivalul Making Waves.

Marți, 4 iunie, ora 18.30

ED LACHMAN

Director de imagine multi-premiat, cu peste 70 de filme în portofoliu, unele semnate de regizori precum Werner Herzog, Wim Wenders, Steven Soderbergh, Todd Haynes, Sofia Coppola, Robert Altman, Todd Solondz, Ulrich Seidl. Împună cu Larry Clark, a regizat controversatul *Ken Park* (2002).

MASTERCLASS-UL
ED LACHMAN
va avea loc la PIANO CAZOLA

Miercuri, 5 iunie, ora 14.30

ADRIAN ENESCU
& VASILE ȘIRLI

Un masterclass de muzică de film susținut de doi muziceni și compozitori renumiți. Adrian Enescu a compus coloanele sonore pentru circa 65 de titluri ale cinema-ului românesc și european, printre care se numără *Tânase Scatiu*, *Bietul Ioanide*, *Ciuleandra*, *Să mori rănit din dragoste de viață*, *Ringul*, *Faleză de nisip*, *Pas în doi*, *Concurs*, *Mircea*, *Adela*, sau *Hotel de lux*. Adrian Enescu va fi premiat pentru întreaga carieră la TIFF 2013. Creațiile compozitorului și producătorului muzical Vasile Șirli includ muzică de film, de teatru, instrumentală și didactică sau muzică ușoară. Din 1990 este director al departamentului muzical al parcului Disneyland Resort Paris. Este câștigătorul a două Premii Gopo pentru muzică originală pentru *Caravana Cinematografică* și *Undeva la Palișca*.

Joi, 6 iunie, ora 12.00

SEBASTIÁN LELIO

Unul dintre cei mai apreciați regizori contemporani, a obținut recent la Festivalul de la Berlin pentru filmul *Gloria*. Filmul său a fost selectat și premiat la Cannes, Locarno, San Sebastián sau Berlin. Lelio a câștigat Trofeul Transilvania în 2012 cu *La Sagrada Familia*, și premiul FIPRESCI în 2010 cu *Navidad*.

Joi, 6 iunie, ora 16.00

MAKING WAVES

NEW ROMANIAN CINEMA

The Romanian Film Festival returns to Lincoln Center in 2013

Please donate!
www.filmETC.org

MAKING WAVES is a celebration of Romanian cinema in New York and beyond, presenting new releases, rare classics, retrospectives, panels, a variety of guests and special events. December 2013 at the Film Society of Lincoln Center and the Jacob Burns Film Center. A project of the Romanian Film Initiative.

Visit www.filmetc.org to learn more and support the festival.

Romanian Film Initiative

HBO ROMÂNIA

15 ani

cu tine

BenQ Partener Tehnic TIFF 2013

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FILM TRANSILVANIA

W1080ST   W1070   W770ST   W750

BenQ îți oferă cele mai performante proiectoare pentru acasă !

Cu proiectoarele BenQ te bucuri de aceeași calitate a proiecțiilor din cinema, chiar la tine acasă. Fie că vrei să urmărești un film în format 3D, fie că vrei să te bucuri de calitatea Full HD, ești captivat de imagini clare și profunde, care redau în mod autentic culorile.

NEW 3D   DUAL LINK   FULL HD   ISF

BenQ.ro

BenQ
Enjoyment Matters

până pe 6 iunie

PROMO CONCURS

E-BODA

Blogul TIFF (BLOG.TIFF.RO) caută și premiază poveștile celor care au văzut un film românesc la TIFF, vin și anul acesta la festival pentru același lucru și susțin filmul românesc.

PROVOCAREA E SIMPLĂ:
 SCRIEȚI UN ARTICOL PE BLOGUL VOSTRU ÎN CARE SĂ POVESTIȚI EXPERIENȚA DE VIZIONARE A UNUI FILM ROMÂNESC LA CARE V-A RĂMAS GÂNDUL - FIE CĂ V-A IMPRESIONAT ÎN MOD SPECIAL, FIE CĂ NU V-A PLĂCUT DELOC, ORI V-A RĂMAS ÎN MINTE PENTRU CĂ AȚI FOST ALĂTURI DE PRIETENI ȘI LĂSAȚI LINKUL ÎNTR-UN COMENTARIU LA POSTUL DE CONCURS.

Premiul este
 O TABLETĂ PC ANDROID 10,1"
 E-BODA SUPREME XL400
 QUAD CORE!

E-BODA
 Expertul tău în tablete

00:00 în Paris

Vodafone e mândru să susțină TIFF, festivalul văzut cu telefoanele închise.

La Cluj, filmele bune întâlnesc oamenii de bine.

power to you

E aici. E neîmblânzit. Mercedes-Benz CLA.

Coupé-ul în 4 uși de la Mercedes-Benz.
 Descoperă-l pe www.mercedes-benz.ro/CLA

Mercedes-Benz
 The best or nothing.

CLA 220 CDI: consumul mediu de carburant (l/100 km) conform cu 90/1256/EEC: min. 4,2; max. 4,5. Emisia medie de carbon (g/km): min. 100; max. 117. Masina din imagine este cu titlu de prezentare.

■ Must See - Umbre

Ispășire

Proiecție de dimensiunile unui pachiderm pe stereoizi, *Ispășire* mixează teme esențiale ale cinema-ului și culturii japoneze, de la dereglaje sexuale cu păpuși vii, la răzbunare ca principal motor pentru activitate socială și devenire personală. Declanșatorul acțiunii e uciderea unei eleve de școală primară, cândva în anii '70, de mîna și șiful unui

pedofil fără chip. Patru colege ale infantei expirate sînt blestemate de mama acesteia și, 15 ani mai tîrziu, fiecare urmează să-și ispășească pedeapsa. Urmează ispășiri ce vin în toate formele, unele mai aproape de *slasher*-ul specific nipon, arhierotizat, pînă la realismul psihologic neînduplecat care, de altfel, l-a consacrat pe regizorul Kiyoshi Kurosawa, autorul elegant-depri-

mantului *Tokyo Sonata*. Sinteză a tot ce e mai bun și specific Japoniei în materie de lugubru de pus pe peliculă, cele aproape 280 de minute ale ispășirii de față merită trăite cu garda jos și mintea dispusă să fie pervertită; spre final veți plînge cu lacrimi mari, exact ca niște personaje dintr-o animație japoneză.

Mark Racz

■ Bursa Binelui

Cel mai recent film în regia BCR

Oameni, organizații și proiecte despre care merită să se facă un film prezentați de Bursa Binelui, un proiect BCR

Povestea de azi: Mici pași pentru o viață sigură. Fundația Baylor Marea Neagră a ajutat ca 59 de bebeluși de mame seropozitive să primească lapte praf pînă la doi ani.

Mamele infectate cu HIV pot avea copiii sănătoși dacă sînt respectate măsurile de prevenire a transmiterii infecției. Printre altele, este necesar ca bebelușul să nu fie alăptat, fiindcă altfel există șanse destul de mari ca infecția să se transmită la făt. În România, legea prevede ca mamele infec-

tate să primească lapte praf gratuit, dar realitatea din teren este alta: laptele este oferit ocazional și pentru un procent nesemnificativ dintre copii. Lipsiți de acest sprijin, unii părinți ajung să dea lapte de vacă pasteurizat sau mîncare gătita unui copil de doar patru luni. Această situație a făcut ca, anul trecut, Fundația Baylor Marea Neagră, o organizație înființată în 2004, să decidă să facă ceva pentru o schimbare în bine. Așa a început stringerea de fonduri pentru ca 59 de bebeluși din județul Constanța să primească lapte praf, pînă la vârsta de doi ani. Campania umanitară s-a numit „Am nevoie de lapte” și a fost un succes. S-au strîns peste 5.000 de cutii de

lapte praf, în valoare de 200.000 lei, printr-o mobilizare a întregii comunități: firme locale, companii multinaționale sau simpli cetățeni care au vrut să facă un bine. O parte din acești bani au fost strînși și pe *Bursa Binelui*, platforma de donații a BCR. Pentru mămici, ajutorul primit a însemnat un simbol de speranță spre o viață mai liniștită a copiilor lor. „Faptul că, în ianuarie 2013, la clinica Baylor se descărca deja laptele pentru copilul meu și al altor mămici ca mine este extraordinar! Este un ajutor neprețuit”, spune Corina S., o mamă de 24 de ani din comuna Cobadin.

■ TIFF Art

Teatrul viselor

Teatrul viselor e un documentar despre echipa CFR în Champions League. Nu, nu e vorba de un documentar adresat doar fanilor fotbalului. Este pentru toți cei care visează și gustă visurile altora. Numele ales transcrie esența a ceea ce înseamnă Champions League- un teatru al visurilor. „Apar visurile tuturor: al lui Andone de a antrena în CL, al lui Kapetanos de a ajunge în Germania, al lui Eric Bicfalvi de a deveni fotbalist, al celui care tunde

gazonul să o facă bine, al Clujului de a deveni cunoscut în lume”, spune Laviniu Lazăr, cel care a realizat acest proiect și care se declară „un nepriceput în ale fotbalului”. Totuși, după trei luni de „umblat cu echipa CFR prin lume” a reușit să pună pe bandă cinematografică 40 de minute de documentar despre acest sport vibrant. Minute în care apar nume precum George Hagi, Fatih Terim sau Ioan Andone, dar și momente filmate

în timpul meciurilor CFR-ului din 2012. A mai reușit să vadă și ce se ascunde în spatele „banilor și a mașinilor scumpe” din lumea fotbalului – o punte ce leagă oamenii din toată lumea, „un fenomen social”. Întrebarea la care a încercat să răspundă prin acest documentar este: Ce e mai important pe termen lung pentru echipa CFR, faptul că a învins Manchesterul sau necalificarea pe mai departe rămîne o rană deschisă? Documentarul poate fi vizionat în această seară de la ora 21:30 la Muzeul de Artă.

Andrada Lăutaru

E.ON vă prezintă secțiunea "Acesta este sfârșitul/This is the End" la TIFF 2013.

e-on

■ TIFFarul pios

1. Ce ai ratat la TIFF și nu trebuia pentru nimic în lume?
2. Care e filmul care ți-a plăcut dar nu vrei să recunoști?
3. Ce lucru extrem de important aveai de făcut, dar ai lăsat totul baltă și te-ai dus la film?
4. Despre ce film ai zis că ți-a plăcut numai ca să dai bine în ochii celorlalți?
5. Care au fost cele mai plăcute surprize? Dar cele mai mari dezamăgiri?
6. Câte filme șoc ai văzut și care ți-a plăcut cel mai mult?
7. Care a fost excesul numărul unu la TIFF?
8. Ce are TIFF-ul de reușește să scoată din casă oameni de peste 40 de ani?

1. Poate că am ratat chiar filmele premiate, din păcate. Cel puțin anul trecut așa s-a întîmplat. Dar efectiv nu ai timp, nu poți să vezi chiar totul, așa că nu pot să mă judec, să fiu prea severă cu mine însămi.

2. Fiecare conține o lecție. Uitîndu-mă în jurul meu, pînă și în filmul pe care l-aș nega este o lecție de viață.

3. Acum ar fi trebuit să corectez, de exemplu, niște teze. Dacă elevii mei așteaptă cu nerăbdare să le aduc miine, vor fi dezamăgiți.

4. Nu mi se întîmplă să spun un lucru de dragul celorlalți.

5. Surprize pentru mine, foarte plăcute, au fost filmele românești. De aceea vin cu mare plăcere la scurtmetraje românești, la filmele create de tinerii noștri regizori. Moartea Domnului Lăzărescu a fost o surpriză minunată. Nu știu dacă pun așa de mult la inimă dezamăgirile.

6. Filme șoc au mai fost cele japoneze, cu perspectiva aceea sumbră.

7. Aș spune încercarea de a surprinde violența, agresivitatea, toate aspectele acestea dure ale vieții din care, desigur, ar trebui să învățăm ceva. Să fie o lecție pentru umanitate.

8. Filmul este benefic și îi scoate din casă pe cei de peste 40 de ani, îi scoate dintr-o rutină, o amorțeală. Are spiritul acesta de nou, chiar tineresc. Te face să te simți bine că-i vezi pe clujeni, că sînt pe stradă, că citesc ziarele.

Diagnostic: Hooked

TIFF 12
Transilvania International
Film Festival | 1-10 Iunie 2013
www.tiff.ro
@tiffro

TRANSILVANIA
TALENT LAB

MASTERCLASS INTRARE LIBERĂ NAPOCA 15

Marti, 4 Iunie, ora 19.30

Prezentare de sisteme de crowdfunding susținută de
OANA RADU & ELVIRA LUPȘA

Dana Radu este co-fondator al Romanian Film Initiative și manager al Making Waves, Festivalul New Romanian Cinema din New York. Elvira Lupșa este development associate și community manager al Romanian Film Initiative, producător al Making Waves, Festivalul New Romanian Cinema în New York. Ele vor susține prezentarea prezintă de la un studio de caz aplicat pe Festivalul Making Waves.

Focus Slovacia

Din Meniul Focusului Slovac

Sapte titluri din selecția TIFF de anul acesta vin din nu-prea-îndepărtata Slovacia. Cinematografia slovacă a fost neîncredințată din cauza unei confuzii istorice. Puși laolaltă cu vecinii cehi până în 1993, regizorii slovaci au stat în umbră. În vremurile Partidului, unui ceh îi era cu mult mai ușor să primească finanțare decât unui slovac. Anul acesta la TIFF, Slovak Film Institute celebrează 20 de ani de film post-era-cehoslovacă și împarte cu noi câteva titluri.

Nouvelle-vague-ul slovac. Reacția la asfixiere. Primele ecouri ale realismului italian și noului val francez s-au făcut prezente printre regizorii slovaci. Un exemplu este *Soarele prins în plasă* (1963) de Stefan Uher, în care doi adolescenți se confruntă cu un impas amoros, motiv pentru care fiecare pornește pe propriul drum. El se înscrie ca voloritar într-un CAP și are o escapadă erotică cu o altă femeie a muncii. Ea rămâne acasă, se încurcă cu un băiat

rău și e cît pe aci să fie dezvirginată. Un alt film impulsional de succesul predeceserilor este *Păsări, orfani și nebuni* (1969), de Juraj Jakubisko. Asfixierea totalitară îi împinge pe trei orfani să trăiască într-o lume a lor, dezorganizată, inutilă, liberă creativ. Urmele nazismului, busturile falice ale comunismului – toate sînt aruncate în derizoriu și anarhiei. Filmul lui Jakubisko era realizat după invazia Cehoslovaciei de către trupele sovietice. Regizorul se folosește de cîntecul unui grup de copii ca să transmită un mesaj: „Eu, Juraj Jakubisko, realizator slovac, o să vă spun o poveste pentru a vă arăta cît este de necesar, și, în același timp, inutil, să căutăm un remediu la o viață în care fericirea nu este posibilă fără tristețe și nici bucuria fără nebulie.”

Slovacia de azi. Cinci filme proaspete asigură o tematică actuală variată. *Noua viață a albumului de familie* (r. Adam Olha) e un documentar care nu trebuie ratat.

Protagonistul din spatele camerei, regizorul însuși, pornește în căutarea unui răspuns la întrebarea „de ce tatăl meu a divorțat?”. Folosind imagini din arhiva personală, mamei și surorile pe post de actrițe, interogîndu-și mama, o actriță cunoscută în țară, și folosind drept fond muzical cîntecele „inventate” ale celei mai mici surori, Adam Olha pune pe ecranul de cinema o bucată din intimitatea și frustrările sale de tînăr, acum maturizat. Un alt documentar este *Clopoștii fericirii* (r. Marek Šulík, Jana Bučka), în care doi slovaci de etnie romă decid să facă un videoclip pe care să îl trimită unor vedete naționale pe care le admiră. Dincolo de mizele sociale – acțiunea se petrece într-un sătuc marginalizat fără apă potabilă, pe gardurile căruia se mai întrevăd încă emblemele unui panou al unui proiect finanțat de UE – filmul interoghează limitele documentarului și raporturile sale cu ficțiunea.

Filmul de actualitate își are locul lui. Cu *Bine, multumesc*, Mátyás Prikler face o radiografie familială în tonuri sumbre. Se folosește de ciclicitatea evenimentelor care apar (unele opțional) în viața unui cuplu: doi oameni care trec printr-o criză pe fondul morții unui copil; un cuplu de bătrîni care ajunge la cușite și își cer bani reciproc pentru serviciile mărunte; un bărbat care este dat afară din casă, e amenințat cu divorțul și i se interzice să își mai vadă copiii (paradigmele clasice); iar în final, o nuntă, eveniment fericit, de altfel, dar care, în rama filmului, pălește. Orice cinematografie matură nu a făcut pasul în mileniul trei fără un film cu *skinheads*. În *Cîinele meu ucigaș* (r. Mira Fornay), un astfel de extremist, cam moale, își transferă frustrările violente cîinelui pe care îl dresează să devină o fiară. În sine, filmul e o monografie rece a unei Slovacie uitate, în care xenofobia și rasismul sînt unitatea de măsură în orînduirea socială. *Dansînd pe cioburi* (r. Marek Tápák) e o prezență atipică. E un film plin de muzică etno-folk și dans. În această „Viața satului” haiducească, neîntreruptă de vreo Marioara Murărescu, bărbații aplanează conflictele prin dans iar femeile sînt rupte-din-Rai de frumoase.

Bogdan Mînea

Noua viață a albumului de familie

Ce se întîmplă, documentarul?

Pablo

Acolo unde alții ar fi preferat o biografie romanțată, regizorul Richard Goldgewicht construiește un mit. Și alege cea mai bună metodă pentru a o face: aduce alte mituri pentru a-l crea și consolida. La mitologizarea lui Pablo Ferro, autor de BD-uri, animator,

title designer și publicitar, contribuie o serie întregă de nume mari ale cinematografeii americane. Fiecare dintre acestea ne explică de ce munca lui Pablo merită respectată. Îi credem, deși autoritățile lor în materie sînt inegale. Îi credem din cauza numelor lor, și bine facem. Povestea acestui om fără vîrstă, care e totodată o istorie a filmului și o istorie a publicității ultimilor 50 de ani și ceva, e spusă într-o

maniera cît se poate de contemporană. Asta înseamnă că, timp de 91 de minute, documentarul lui Goldgewicht nu riscă nicio secundă să devină plictisitor. Și mai important, „Pablo” reușește să fie un film la fel de interesant și de îndrăzneț precum genericele protagonistului său, ceea ce, precum veți vedea, nu e deloc lucru pușin.

Cătălin Olaru

3x3

Stephen Frears

Ada Solomon spunea în timpul discursului post-statuetă de la Berlin, pentru *Poziția Copilului*, că filmul independent are doi mari dușmani: subfinanțarea și presiunea de a face cinema după rețetă. Însăși ideea că filmele ar trebui să fie originale supraviețuiește pentru că sînt cîțiva autori de cinema care fac filme originale, pe care le putem vedea și 20-30 de ani mai tîrziu fără să dea nici cele mai mici semne de învechire. Stephen Frears, prezent la TIFF în secțiunea 3x3, e printre regizorii britanici ale căror filmografii rezistă/ amuză/ înfioară și-n 2013, la aproape 30 de ani de la seminalul *Frumoasa mea spălătorie*. Filmele sale au de multe ori o foarte clară angajare socială, adeseori de stînga și anti-Thatcher, dar fără să devină simple vehicule pentru diatribă politică; personajele lui Frears sînt multi-fațetate și comportă un mister, adesea queer, care le face interesante și dincolo de povestea pe care o populează – a se revedea neapărat și *Dangerous Liaisons*. Frears și-a ales foarte bine și colaboratorii, lucrînd pe textele lui Hanif Kureishi ori Allan Bennett, care doar insulari anoști în sacouri tweed nu sînt. E vorba de texte care explorează marginali, neadaptăți, ratați, excomunicați, dar cărora Frears le găsește o latură seducătoare, care te cam îmbie să sari în barca cealaltă, oricare ar fi ea.

De Frears vedem la TIFF *Frumoasa mea spălătorie* (1985), după un text de Kureishi, un love story între un tînăr pakistanez din estul Londrei și un caftangiu est-londonez jucat de Daniel Day-Lewis. Filmul malaxează teme tabu ale societății anilor '80 (homosexualitate, diversitate rasială, luptă de clasă), fiind una dintre primele manifeste queer ajunse cult în Marea Britanie și mare succes de critică și box office și la americani.

Detectivul (1971) e debutul lui Frears în lungmetraj, un exercițiu noir transpus în Liverpool. Un barman deprimat pentru că e lăsat de nevastă se angajează ca detectiv pentru a-și mai anima existența, dar se amestecă într-o foarte reală crimă, la fel de la foc mic ca oricare dintre aventurile lui Sam Spade. Doar că-n Merseyside.

Ciuliți-vă urechile (1987) e biografia unui dramaturg englez, Joe Orton – care a influențat comedia britanică de la Monty Python la Simon Amstell -, activ, controversat și omorît în Londra anilor '60. Gary Oldman și Alfred Molina livrează unul dintre cele mai memorabile cupluri gay ajunse vreodată pe ecran. Vizionare recomandată în speță poterilor neoinchizitoriale care își manifestă credința bătînd homosexuali pe stradă. Posibil să li se mai ridice ceața de pe ochi.

Mark Racz

InterogaTIFF

Nazif Mujic, Ursul de Argint la Berlin

Un episod din viața unui culegător de fier vechi este, potrivit juriului de la Berlinală, filmul care descrie cu cea mai mare acuratețe condițiile de viață ale romilor, cea mai mare comunitate fără țară din Europa.

Ca protagonist în film și câștigător al Ursului de Argint pentru cel mai bun actor la Festivalul de Film de la Berlin în acest an, Nazif Mujic a devenit o celebritate peste noapte.

Cum era viața ta în Bosnia înainte de a deveni subiect de film?

Trăiam viața zi după zi, muncind astăzi pentru a putea obține câte ceva de mâncare pentru mine. Cei mai mulți romi trăiesc așa,

în umbră. Adunam fier vechi pentru a-l vinde, dar aveam și o slujbă cu jumătate de normă la World Vision, ca profesor pentru cițiva copii. Lucram doar o zi pe săptămână cu ei, în rest

erau liberi, dar încercăm să dezvoltăm acest proiect.

Cum ai ajuns să faci acest film?

Danis Tanovici a citit povestea într-un ziar și s-a supărat foarte tare din cauza situației mele. Apoi l-a sunat pe producătorul filmului și i-a spus că ar vrea să filmeze povestea mea. A citit despre noi în decembrie și m-a contactat în martie. Danis s-a gândit să refacă povestea, așa că în film mă joc pe mine însumi.

Filmul prezintă probleme ale sistemului medical din Bosnia, cum ar fi discriminarea. Este serviciul medical bazat pe etnicitate?

Nu este adevărat că este doar o problemă de etnicitate, oricine fără asigurare medicală va avea probleme în a obține ajutor medical. Sîntem o țară în tranziție. Pe de altă parte, sînt sigur că, dacă soția mea ar fi fost o blondă atrăgătoare, am fi primit ajutor, pentru că nu există reguli care le interzic să ne ajute. Așadar, chiar dacă nu este vorba doar despre etnicitate, există câteva probleme cu asta.

În film, cînd ai o problemă, familia ta îți sare în ajutor. Cît de puternică este relația cu familia ta și cum reușiți să o mențineți în ciuda tuturor problemelor care apar?

Locuiesc într-un sat mic, unde trăiesc doar romi, și avem o legătură foarte puternică între frați și surori. Ea devine mai puternică pe zi ce trece. Încercăm să ne ajutăm între noi pentru că așa simțim că trebuie să fie viața, indiferent cît de săraci sau bolnavi am fi.

Deci nu există nicio schimbare în relația voastră după premiul luat de tine?

Nu. Familia mea este foarte fericită pentru succesul meu. În vecinătate, oamenii sînt geloși, dar cred că așa e peste tot. Avem o zicală care spune că oamenii îți vor ierta orice, mai puțin succesul.

Există vreo schimbare în relația ta cu autoritățile locale?

S-au schimbat multe! Mi s-au deschis multe uși. Înainte de film, cînd sunam pe cineva să cer ajutor, toată lumea mă ignora, dar acum sînt pregătiți să mă asculte și să găsească o soluție pentru mine. Sînt foarte fericit pentru asta.

Vrei să te folosești de această oportunitate pentru a schimba ceva în viața comunității romi?

Eu sînt președintele unei asociații locale pentru romi. Voi încerca să mă folosesc de această oportunitate, acum că am ieșit din umbră mulțumită premiului de la Berlin. Aș vrea să le ofer o viață mai bună copiilor mei, familiei mele și comunității în care trăiesc. Vreau să mă implic în conducerea locală, poate acum pot face ceva.

Ai vrea să-ți continui activitatea cinematografică?

Filmul prezintă doar un episod din viața mea, viața unui culegător de fier vechi. Mi-ar plăcea să filmez un al doilea episod. Mi-a plăcut mult să fiu actor și a-și face-o din nou dacă cineva m-ar ruga.

A consemnat Bogdan Beșliu

TIFF confidențial

Ziua a 4-a

În caz că nu s-a observat deja, uneori, așteptările și impresiile pe care mi le fac despre niște filme nu se corelează deloc cu realitatea. Poate am impresia că mă duc la o comedie spumoasă despre niște hipsteri prepuberi. La fața locului, însă, descopăr că este o dramă pretențioasă și pustiitoare despre prietenia dintre un pensionar și un pîrș. Asta nu înseamnă că voi începe să mă documentez exhaustiv în prealabil despre filmele pe care le voi vedea la TIFF. Prefer să fiu surprins de ceea ce urmează să văd, avînd în minte doar o fata morgana ce s-a ivit în urma parcurgerii sinopsului respectivului film. Cred că-i cel mai corect așa față de cinești.

Și acum, într-un registru mai ancorat în realitate: vă invit să faceți testul de personalitate de pe pagina de Facebook a AperiTIFF-ului, intitulat "Tu ce plantă AperiTIFF

estți?" Eu sînt broccoli. Și voi puteți fi broccoli!

În legătură cu ziua de ieri, încă sînt deprimat că nu am ajuns la *Manasse*, dar sînt totuși fericit că am ajuns, în locul lui, la *Fuck for Forest* (ONG hipiot cu sex!) și la *Trădarea* (film rusesc interzis minorilor!). Din ce mi-am propus să văd ieri, deci, am reușit să mă duc la *Scurtmetrajele Românești 3* cu *Rio 2016* (cu gimnaste care parcă se antrenează pentru Hitler-Jugend nu pentru Olimpiadă), *Pastila fericirii* (la care, surpriză, am rîs!), *Caseta numărul 4: Alexandra* (un fel de *August Underground* românesc, destul de incomod pentru public) și *12 Minute*, care s-a foarte ridicat la înălțimea așteptărilor mele. Arată al dracului de bine și e cu muzică de Margareta Pîslaru pe post de Meiko Kaji. Apoi, În Dormitor, polonezul despre femeia tristă ce se aciuiază cu un individ la modul in-suportabil de platonice, cu tensiune erotică catastrofală. Foarte plăcut, iar personajul principal mi-a adus

aminte pe alocuri de Casey, unul din personajele din romanul *Night in the Lonesome October* al lui Richard Laymon.

Astăzi, mă arunc cu capul înainte precum Hindenburgul de pămînt la *Băiatul care mîncă hrană pentru păsări*, filmul grec despre un tînar de 22 de ani fără job, dar cu păsărică și voce. Păsărică în cauză nu este acel fel de păsărică, ci este un canar care rămîne prins într-un adăpost. Evident, tînarul trebuie să-și salveze aviarul prieten. Fiind un film interzis minorilor, mă aștept să fie ori cu sex ori cu violență la adresa păsărilor (canarul s-o fi adăpostit în KFC?)

M-aș duce la *90 de minute*, ce-mi sună a un fel de Cina cea de Taină a unui individ ce se pregătește să comită o crimă, dar cred că pînă la urmă voi viziona *Curățătorul*, un film latino-american nu despre un bărbat de serviciu, așa cum am crezut inițial, ci despre un individ ce se îndeletnicește cu sterilizarea locurilor unde au murit

oameni. Ajunge să dea peste un copil și ce va urma cred că este un fel de *road movie*, care sper să nu se ducă în zona *A Perfect World* al lui Clint Eastwood, pentru că despre acela nu prea am nimic bun de zis.

Nu mă duc la *Deturnarea* (despre un vapor capturat de pirați de la care mă aștept să fie un fel de *Dead Calm* mult mai grunjos și violent), dar mă voi duce la *Și eu pentru că este rusesc și este, pe deasupra, al lui Aleksei Balabanov* (al cărui *Kochegar* m-a amuzat maxim). Tot un potențial *road movie*, și eu promite foarte mult mai ales din perspectiva vizualului (Sankt Petersburg, *anyone?*) așa că nu trebuie ratat.

La *Wadjda* nu mă duc, pentru că este despre o fetiță de 10 ani care-și dorește foarte mult o bicicletă verde. Mama sa însă nu dorește să i-o cumpere deoarece susține că bicicletele sînt lucrul dracului în ceea ce privește virtutea feminină. Cît se poate de corect, atîta timp cît bicicleta respectivă

nu are șă, dar dacă nu are șă atențiază chiar și la virtutea masculină. O să trec, în schimb, la *Simon Killer* care este marcat cu asterisc în program (aveam pregătită o glumă despre Obelix dar putem trece peste). Simon este un proaspăt absolvent de facultate, care își ia picioarele în spinare spre Paris. Acolo se întîlnește cu o prostituată și, ca orice descreierat, se îndrăgostește de ea. Mă simt nevoit să readuc în prim plan faptul că filmul se numește *Simon Killer*, deci trebuie să se întîlnească într-una. O fi asta noul *Bonnie and Clyde*? *Natural Born Killers*? Deși, de ce ar vrea cineva un nou *NBK* mă depășește total.

Și cam asta-i ziua de azi. Miine vom discuta despre epidemia de înghețată din Cluj, plenitudinea de formule reverențioase care mi se adresează în mod constant și care, ca bucurăștean, mă surprind într-una.

Cătălin Mesaru

■ Focus Grecia

Eterna reîntoarcere a lui Antonis Paraskevas

Un vedet TV se izolează mai întâi în portbagajul mașinii și apoi într-un hotel pustiu. Este extrasezon, protagonistul este claustrat, ascuns, singur cuc. Și printre pliantele turistice, statuile *faux-antique* și dvd-urile franțuzești cu bucătărie moleculară, domnul Antonis Paraskevas, începe nu să devină măcar nițeluș priceput la spaghete moleculare (după cum spera și persevera), ci debil, dement, cu psihicul în colaps. Ros de pustiul din hotel și de succesul aghiotantului său de la matinalul TV, care, după ce i-a tot deplîns dispariția, a reușit, în mod cursiv și chiar cu mare succes la public, să îi ia locul, ne-nă Paraskevas începe să-și dea seama că ireparabilul s-a produs: el, cel mai mare, cel mai bun, cel mai de neînlocuit, tocmai ce-a fost înlocuit. Studiul cu tășuri foarte ascuțite nu ia în colimator doar cultul propriului vedetism, ci și niște chestiuni fundamentale despre nefastul moment actual din psihicul, istoria și moravurile grecești.

Cristi Mărculescu

■ EducaTIFF

Micul corb

Jojo este un băiat singuratic care își petrece timpul din când în când cu o fată cu tușe de nimfetă-în-devenire. Într-un cadru rural olandez verde-suculent, ea găsește un corb pe care îl adoptă. Tatăl este un băiat dur, cu ceva frustrări în cap. Una ar fi că și-a mințit copilul că mama lui, o cîntăreață folk, este plecată în State pentru un turneu. Jojo suferă de pe urma absenței mamei și ajunge pînă la a-și imagina conversații telefonice cu ea. Relația tată-fiu este cea urmărită de regizorul debutant

Boudewijn Koole. Nu are complexitatea diegetică a unui Kes (care își plasa acțiunea într-un oraș muncitoresc poluat din Țara Galileilor), deși asemănările există și nu sînt puține. În schimb, mizează pe dramă cu pusee psihologic-behavioriste, gradul de reușită fiind totuși, discutabil. Ce îți ia ochii este modul în care camera e minuită și un tratament cromatic excelent. Lucruri suficiente ca să te facă să îl vezi.

Bogdan Minea

TIFF
EVENTS
PREZINTĂ
CONCERT EXTRAORDINAR

PATRICIA
KAAS

24 Iunie 2013 ORA 20:30

SALA SPORTURILOR "HORIA DEMIAN"

BILETE: ON-LINE PE WWW.BILETMASTER.RO
ȘI LA CASIERILE DIN IULIUS MALL, POLUS CENTER ȘI CASA TIFF
WWW.TIFFEVENTS.RO ȘI WWW.FB.COM/TIFFEVENTS

magicfm
soft music

PMA
INVEST

biletmaster.ro

IULIUSMALL

zile
nopti

RAMADA
CASA

AVOCADO
RESURSE & SPA

360° SPA

EXIMTUR
SĂLĂ DE ÎNDRĂGĂȘIT

CASA
TIFF

■ InterogaTIFF

Nik Powell at Transilvania Talent Lab

Nik Powell, co-founder of Virgin Records and Scala Productions, talks about his master class at TIFF and about what makes a new filmmaker standout in the current market.

Nik Powell

Tell us about your master class here at TIFF.

The people I talk to are my students, coming from different film schools in Romania. I'm going to talk about my favorite subject – me – and I'm going to talk about my experience as a producer for more than 45 films. And then I'm going to talk about story. Not script, but story. I will refer to a group of great writers, not just script-

writers, but writers-writers. And I'm going to talk about story from the producer's point of view, not that of the writer or the director. We're going to talk about story as business and as art. But it's not film studies; we're not going to analyze Fassbinder films.

You obviously have a very interesting biography. How important is the personality of a

young filmmaker in the current climate, as it's so difficult to secure funding?

It's very important to have a stand-out personality if you want to be successful in life. I don't care if you want to be a carpenter, a cinematographer or a director. You need a personality. You can't be the type who hides in the corner. What I'm looking for in a new filmmaker – I

like the phrase “new filmmaker”, not “young” because sometimes they're not that young – is one of two things. Either I want them to show me they have a fresh way of telling old stories or they have new stories. And they need to show me they have the craft, because many people want to be things they'll never be. So I'm looking at old, young or new filmmakers who have command of the craft. For example, Pablo Berger's movie last night, *Blancanieves* (*Snow White*)... This is just a beautiful movie. This director has great command of his craft, he has humanity, humor, he can tell his story completely visually and that's not very common.

What's more difficult, securing a budget for a blockbuster, or gathering a small budget for an indie effort?

They're both difficult. Nobody's going to give you 100 million without evidence that you can attract people in big numbers to come to the cinema. As for indie films, it's always difficult to secure funding for interesting ideas, which have not been made before. People think it's difficult; however there are two billion Euros for films per year in Europe. It all comes down to someone getting the money instead of someone else. You have to be a skilled competitor, so that you're the one getting the money and your friend is not. The festival circuit is massive now, compared to 30 years ago. Of course, big festivals are there and stuff, but new festivals, like TIFF, are essential for new films because of two things. First, they offer a big audience for difficult films, I mean difficult good films. So without any box office, you can be a festival hit, and all the fes-

tivals will want you. You won't get any money for it, but a massive audience will see your film, critics will see your film and other people in the industry will see it as well. Festivals used to be just a launch pad, but now they are also a distribution avenue.

Where does Romanian cinema fit in the current environment?

Romania is a big country geographically, but it has a relatively small population. I think Romania emerged as one of the strongest countries in terms of cinema from the former Soviet bloc. You have leading directors, like Cristian Mungiu, and I've seen some extraordinary short films. The ones I get to see are very human, emotional, often funny, and sometimes very violent. Romania is in a good place, because it has role models, as there are directors who have gone out to festivals and were successful.

Are there any similarities between Romanian movies you've seen and independent movies from the UK?

I think there are two similarities. One is what we call the “kitchen sink” tradition, namely stories about working class people, in their daily lives, going through many challenges, sometimes with humor, but overall quite tough. And the other one is the coverage of youth. Between the movies set on the streets of London and elsewhere in the UK and the Romanian movies I've seen this connection of understanding this world of young people and translating it into cinema.

Interview by Mark Racz

■ InterogaTIFF

Carol Morley, director of *Dreams of a Life*

Carol Morley talks about her documentary that created a stir in Britain, and about the ghosts she got stuck with while making it.

How did you react when first exposed to Joyce Carol Vincent's story? What were the first things that came to your mind after the shock and awe were gone?

I felt right away that I had to pay tribute to her. I felt quite sad and I thought nobody deserves to be so forgotten. When I read the newspaper, I thought I had to make a movie about her, to pay a tribute to her, to sort of mark the fact that she had existed. Of course, I didn't know who she was, the newspaper article was quite anonymous, I didn't know at that point what I was going to find out, if she was a good person or anything else about her... But the story shocked me: to be dead

for three years in a really busy part of London and to be so forgotten... I was more surprised to discover that she wasn't the kind of person to be ignored like that, she wasn't an isolated person. That's why people started to relay to Joyce's story and think, “Oh, that could be me or I know a person like that.”

Why docu-drama and not fiction? Do you consider it magnifies the power of the facts and interviews?

I really felt that if you turn it into fiction, people would believe it really didn't happen at all. So, it is quite important to talk with the real people who knew her. Also, I

wanted the drama, the moments with her, in order “to bring Joyce back to life”.

You've said that while making the film, you started having dreams about Joyce Carol Vincent. Was it hard for you to work “with her in your subconscious”?

I was creating someone out of photographs I found and out of other people's stories. Once, I dreamt I was carrying her coffin, and it was a miniature coffin. I also dreamed she was still alive and I was a detective. At this point, I think she will be a part of me 'til the day I die, which is weird since I've never met her. Our lives are about feeling something and I wanted to create a feeling with this film, and I think that if I hadn't felt something deeper, it wouldn't have been possible to do that.

Both this movie and the autobiographical one, *The Alcohol Years*, are inspired from real life stories. Are there any other similarities between them?

I think that in a way they are similar. In *The Alcohol Years* I was looking back at my own life, and the

people that were around me at that time in Manchester. This made me realize how we are constructed through other people. Both movies are about how people are describing other people. There are contradictions in both films about who these persons really are. So, they are both about identity and about how we perceive people.

What do poetry, movies and alcohol have in common for you?

Haha! I love that! I think alcohol, movies and poetry take you somewhere else. And I think people, in their lives, want to be taken somewhere else. We like to take journeys, to be taken somewhere else; I'm also keen on 3D movies. I think movies and poetry have so much in common. And I suppose alcohol is different in the sense it turns us into something else quite directly - we feel like we're living poetry and movies.

Is “the lost self” recovered when you put your life on film?

It makes you realize we are all constructed people, we are kind of inventing ourselves and other people are inventing us. Art is a recovering

of the self in a way, because you can relive and analyze, think about or feel it again. So, you do recover things in a different way, and not just remember them.

What “sells” a movie for you as a viewer?

I do like movies that make me feel something. I like all sorts of films. For example, the Romanian film *4 months, 3 weeks and 2 days* is a film so powerful it makes you wonder and feel. Some of my favourite film directors are Agnès Varda and I also like experimental films and avant-garde films, going back to the 40's, to Maya Deren. I watch films that challenge you and make you think... and feel as well.

Which are, at this point, the dreams of your life?

I would like to carry on making films all my life and get a bigger audience, without compromising. My dream, at the moment, is to make a film about mass hysteria, based on the script I've wrote about school-girls in 1960's London.

Interview by Andrada Lautaru

■ InterogaTIFF

Nazif Mujic, winner of the Silver Bear

According to the Jury of the Berlin Film Festival, *An Episode in the Life of an Iron Picker* is the first movie to accurately describe the living conditions of the Roma people, Europe's largest stateless community.

As the main protagonist of the movie and winner of the Silver Bear for best actor at the Berlin Film Festival 2013, Nazif Mujic turned into a celebrity overnight.

How was your life in Bosnia before you turned into a movie star?
I lived life day by day, working today so I could provide food tomorrow. Most of the Roma people live like that, in the shadows. I used to

pick iron and sell it for money and I also had a part time job at World Vision as a teacher. I was working only one day a week there.

How did you get the chance to do this movie?
Danis Tanović read the story in a newspaper and got very upset because of my situation. Then he called the producer of the film and said, "I want to make a film". It was that simple. He

read about us in December and contacted me in March. *Danis* came up with the idea to reshape my story, so in the film I am playing myself.

The film presents the problems of the medical system in Bosnia, raising issues such as discrimination. Are medical services provided based on ethnicity?
It is not true that it is just a matter of ethnicity - anyone who

doesn't have medical insurance will have problems getting any kind of help from the system. We are a country in transition. On the other hand, I am sure that if my wife were a hot looking blonde they would help us, because they can, it is not illegal to help. So, even though it is not all about ethnicity, there are some problems regarding that.

In the movie, when you have a problem, the family comes to help. How strong is your relationship with your family and how do you manage to keep it that way with all the problems that occur?

I live in a small village, only Roma people live there and there's a strong connection between brothers and sisters; and it gets stronger by the day. We are helping each other because it is how we feel life should be, no matter how poor or sick we are.

Did your relationship with the local authorities change?
It changed a lot! A lot of doors opened

for me. Before the film, when I called someone for help, everybody would ignore me, now they are ready to listen and find a solution for me. I am very happy with this.

Do you want to use this opportunity to do something for the Roma community?

Back home, I am the president of the local Roma Association. I will try to use this opportunity, now that I am out of the shadows thanks to the Berlinale award. I would like to create a better life for my kid, for my family, and for my community. I want to get involved with the municipal authority, maybe now I can do something.

Do you want to continue acting?
This was only one episode in my life, the life of an iron picker. I would love to record a second episode. I loved acting and I would do it again if somebody asked me to.

Did you have any problems with discrimination?

Interview by Bogdan Bešliu

FESTIVAL SHUTTLES

Casa TIFF – Iulius Mall (Cinema City) – Casa TIFF

Monday, June 3rd
Casa TIFF: 16:30; 18:30
Iulius Mall: 19:30; 01:10
Tuesday, June 4th
Casa TIFF: 16:30; 18:30; 20:50
Iulius Mall: 19:00; 21:20; 00:20
Wednesday, June 5th
Casa TIFF: 16:30; 18:30; 21:40
Iulius Mall: 19:00; 21:20; 0:00
Thursday, June 6th
Casa TIFF: 16:30; 18:00; 21:00
Iulius Mall: 18:30; 21:30; 00:00
Friday, June 7th
Casa TIFF: 16:30; 18:30; 21:00
Iulius Mall: 19:00; 21:30; 00:00

Saturday, 8th June

Casa TIFF: 16:30; 18:30; 21:00
Iulius Mall: 19:00; 21:30; 00:40
Sunday, 9th June
Casa TIFF: 16:30; 19:15; 21:30
Iulius Mall: 19:00; 21:50; 00:00
Casa TIFF – Polus Mall (Odeon Cinema) – Casa TIFF
Monday, June 3rd
Casa TIFF: 16:30; 19:00; 21:30
Polus Mall: 19:30; 22:00; 00:15
Tuesday, June 4th
Casa TIFF: 16:30; 19:00; 21:30
Polus Mall: 19:30; 22:00; 00:20
Wednesday, June 5th
Casa TIFF: 16:30; 19:00; 21:30
Polus Mall: 19:30; 22:00; 00:20
Thursday, June 6th
Casa TIFF: 16:30; 18:50; 21:50
Polus Mall: 19:30; 21:20; 00:30

Free coffee
for GUESTS
& STAFF badges
@ KLAUSENBURG

TIFF CAFE POINT
by
1919 **bristot**
Klausenburg
CAFÉ - KONDITOREI
Universității 1

■ Blog

Pământul a dat, pământul a luat

George Littera a fost, probabil, cel mai mare expert în film mut din Europa. Și a mai fost, cu siguranță, cel mai venerat profesor al Facultății de Film – pe vremea aceea ATF. Era un om mărunț, firav, cu o voce bubuitoare și o minte intimidantă, care fuma țigară de la țigară și mânca și respira cinema. S-a stins din viață tînăr, la doar 50 și ceva de ani, spre dezolarea generațiilor sale de studenți. Dl. Littera nu “preda”, ci își împărtășea epifaniile. Pentru dumnealui, filmele erau o religie și sala de clasă o catedrală – vocea lui căpăta rezonanța unei liturghii, iar noi eram păcătoșii pioși care-i sorbeam cuvintele. Cursurile sale aveau ceva monumental; uneori trăiam senzația că sîntem puși să construim un templu din plăci de celuloid, unde fiecare cadru avea importanță covârșitoare (“Ce ținea mama din Potiomkin în mîna?” “Papuței? “Nuuu... botoșei!”). Te făcea deseori să te simți mic, poate pentru că filmele despre care vorbea păreau atît de mari. Și, acum, o blasfemie: n-am reușit să iau niciodată cinema-ul atît de în serios.

Cine a cunoscut înflăcărarea domnului profesor, știe că e greu de egalat. Generația mea crescuse ironică și eclectică, hrănită cu casete video și filme cu Piedone la cinema. Voiam să văd Jarmusch și nu cinema sovietic mut. Abia mai tîrziu am învățat să apreciez cît de importantă este fundația. Uneori, “Gigi” lăsa jos scutul academic și ne povestea despre ce minuni culinare a mai gustat la festivalul de la Torino sau cît de mult îi place să danseze step. Iubea cu ardoare toate marile filme mute, dar avea un favorit- *Pământ* al lui Dovjenko. Nimeni vreodată n-a vorbit mai frumos despre acest sublim poem cinematografic. Ne-a transmis dragostea sa pentru o capodoperă inclasabilă și acum mă simt aproape obligată să dau ceva înapoi: duceți-vă să-l vedeți miine, cu acompaniamentul trupei ucrainiene Dakha Brakha. Am avut șansa să vad spectacolul anul trecut la Odessa și, credeți-mă, un cuvînt mai bun decît “catharsis” nu-mi vine în minte.

Zemlya este ombilicul cinema-ului poetic, filmul fără de care Tarkovski sau Paradjanov n-ar fi existat.

Sovieticii l-au vrut o mostră de propagandă, dar geniul maestrului n-a putut fi ținut în frîu. Așa că *Pământ* a sîrșit prin a fi condamnat de autorități pentru “decadență și elitism” și pentru felul în care a explorat moartea și alte subiecte sumbre ne-revoluționare. Nu le-a plăcut nici că regizorul vedea creația colhozurilor ca un fenomen natural, parte din ciclul cosmic al vieții și al morții. Pelicula a fost descrisă extrem de plastic drept o “cosmogonie bolșevică”, iar J. Hoberman vorbește în *Village Voice* despre Dovjenko ca despre “un artist revoluționar sofisticat, dar și un bard tribal; numele său a devenit epitomul unui cine-lirism atît de pasional, că trece în panteism. Uluitor de frumosul *Pământ* nu seamănă cu nimic din ce s-a făcut în cinema: construiește un mit păgîn ca să celebreze un tragic experiment social”.

Cenzorii l-au făcut pe cineast să elimine cîteva scene, cum ar fi cea a țăranelor care urinează în radiatorul unui tractor și cea în care logodnica unui tînăr ucis îl jelește goală (secvențe incluse în versiunea proiectată la TIFF). Dar filmul e un exemplu magistral despre cum arta transcende propanganda – în ciuda subiectului “pro” colectivizare și anti-religios, *Zemlya* prinde proporții mistice prin fervoarea

mesianică și prin lirismul inegalabil. Dovjenko era un apostol al purității și al specificității cinema-ului: vă rog să-i absorbiți opera cu o privire nealterată de cinema-ul narativ și cu o ureche deschisă la etosul folk – dar atenție, puterea hipnotică a imaginilor și splendoarea acompaniamentului muzical vă poate produce vertij.

Cineastul ucrainian e interesat să creeze texturi vizuale impresioniste, stări și efecte și să transpună în imagini idei abstracte și concepte filozofice. Felul discontinuu și repetitiv în care se folosește de montaj culminează într-un staccato simfonic, paroxistic: imaginile se acumulează, parcă se cristalizează, căpătînd din ce în ce mai mare greutate și esență. Mai presus de toate, *Pământ* e un testament al puterii cinema-ului de a crea poezie pură. Retorica propagandistă este, deci, anihilată de imagini frapante, izbăvitoare, spirituale, senzuale. Fiecare dintre ele rezonază cu următoarea, fiecare cadru are o intensitate proprie, o mișcare interioară și o independență de context. Dovjenko, care disprețuia “continuitatea” montajului, și-a asumat libertatea de-a lipi fragmente disparate în spațiu și timp pentru un imn de o frumusețe răpitoare despre constantul ciclu al nașterii, al

creșterii și al morții. Rare sînt momentele de cinema în care fericirea și durerea sînt atît de patimașe și de extreme ca în “dansul lui Vasili”, unde muzica pulsează extatic odată cu montajul. Imaginile pastorale, bucolic-suprealiste, sînt întrerupte de scene foarte cinetice, de o rară vitalitate. Dragostea, moartea, fertilitatea, natura, eternitatea, primenirea și transformarea socială, toate se îmbină orgiastic în acest film sublim. Littera nu spunea că *Pământ* nu e mut – e un strigăt primordial. Muzica trupei Dakha Brakha îl face și mai sfredelitor. Miine seară, ceva din spiritul și patosul profesorului va fi cu mine.

Anca Grădinariu

TIFF LOUNGE

Ora 17:00 - Regizorii unor scurtmetraje din secțiunea Zilele Filmului Românesc Tudor Cristian Jurgiu, regizor, *În acvariu*; Cecilia Felmeri, regizoare, *Pastila fericirii*; Paula Oneț, regizoare *În fel și chip*; Cristian Pascariu, regizor, *Caseta numărul 4*; Alexandra.

ÎN ROLUL PRINCIPAL:
REGELE

PENTRU CEI PESTE 18 ANI
www.desprealcool.ro

TIFF.12
Transilvania Internațional
Film Festival (Cluj-Napoca 2013 - 2014)
SUSTINUT DE
URSUS
REGELE BERII ÎN ROMÂNIA